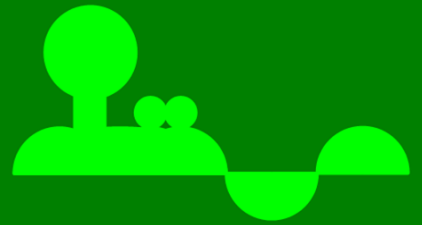

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | September 2014 | Jaargang 15 | Nummer 59

Redactie Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen | **E-mail** redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres Redactie Landschapsbeheer Oss, Braakstraat 46, 5345 XB Oss

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 0412-474322
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Ronald Widdershoven
T 0412-631362
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Nora Servaes
T 0412-632223
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T | 0637456820
E tvh@werkplaats.nl

Landerij VanTosse

Nora Servaes (Secretaris)
T 0412-632223
E secretariaat@landerijvantosse.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Natuurwerkdag 2014	1
Vrijwilligers op stap naar natuur en abdij	2
Project "Oude Maasarm Keent" opgeleverd	3
Brabants Landschap beheert natuur in Keent	3
Keent in de kijker	4
Brabant... bierland	4
In memoriam Gerard Smits	5
Landerij VanTosse volop in aandacht	5
Vers, verser, wie fietst het verst?	6
Kort Nieuws	8
Werkgroep Landschapsbeheer	15

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

September 2014, jaargang 15, nummer 59, oplage 450.

Kopij

Wij nodigen graag iedereen uit om bijvoorbeeld een verslag(je) van een werkdag, een excursie, een lezing, een expositie of een interessante waarneming te schrijven. U kunt uw bijdrage met of zonder illustraties mailen naar redactie@landschapsbeheer-oss.nl. De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 december 2014.

Foto's voorpagina

Boven: Prikven in Kaaistoep Tilburg.
Linksonder: Allerlei houtsoorten voor biodiversiteit.
Rechtsonder: Bezoek Koningshoeve Berkel Enschoot.

Op zaterdag 1 november vindt voor de veertiende keer de Nationale Natuurwerkdag plaats. Op meer dan 400 locaties, verspreid over heel Nederland kunnen vrijwilligers dan weer werken in de natuur. Ook Landschapsbeheer Oss doet natuurlijk weer mee aan die dag.

De Rietgors, een bijzondere locatie!

Waren het Ossermeer en de Meerdijk vorig jaar de plaats van handeling, dit jaar is de locatie eveneens aan de noordkant van Oss, namelijk het moeras- en poelengebied "De Rietgors", tussen de Megensebaan en het Burgemeester Deelenkanaal. Dat natuurgebiedje werd in 2000 aangelegd als bufferzone tussen het noordelijke industriegebied en het open polderlandschap en staat in verbinding met de Hertogswetering. Riet is in het gebied de dominante vegetatie, maar door spontane opslag van wilgen is het nu vrijwel geheel dicht gegroeid. Om het gebied ligt aan de zuidkant, een dijk, met daarop een vogelkijkscherm. In de dijk bevindt zich een vleermuizenkelder. Die dijk werd destijds beplant met verschillende soorten (vaak stekelige) struiken en daarop moet nu o.a. een goed beloopbaar pad worden aangebracht. Veel knip- en zaagwerk dus! De dag begint zoals gewoonlijk, om 10.00 uur en wordt afgesloten om ca. 15.00 uur. Er is koffie met koek en frisdrank en tussen de middag is er weer een kop erwtensoep voor bij de meegebrachte boterhammen. Na afloop is er weer een afsluiting met bier, wijn, fris, kaas en worst. Omdat het in het gebied vaak nat en drassig is zijn laarzen aanbevolen. Onze vrijwilligers zullen nog via de gebruikelijke werkm Mail nader op de hoogte gebracht. (DR)

Vrijwilligers op stap naar natuur en abdij

Vrijdag 22 augustus ging onze vrijwilligersgroep voor de 10e keer in haar bestaan weer een dag op stap voor haar jaarlijkse uitje. Dit keer ging de reis naar natuurgebied "De Kaaistoep", gelegen ten westen van Tilburg, en bierbrouwerij De Koningshoeven van het gelijknamige Trappistenklooster in Berkel-Enschot.

Natuur op de onderzoekstafel

Precies om 9 uur vertrok de bus van Ruijs uit Lith met 50 vrijwilligers aan boord en chauffeur Henk van de Coolwijk aan het stuur richting Tilburg. Daar werden we even later gedropt op de verzorgingsplaats Blaak langs de A58, nabij Riel en werden we er verwelkomd door ing. Jaap van Kemenade, de beheerder van "De Kaaistoep", het best onderzochte natuurgebied van Nederland. Via een poortje in de afrastering van de parkeerplaats leidde Jaap ons naar werkschuur "De Hut" van waaruit een onderzoeksteam van zo'n 30 leden van de KNNV (Ver. Van Veldbiologie) afd. Tilburg, werkt aan het natuurontwikkelingsproject "De Kaaistoep". Ze kijken er naar de gevolgen van de ingrepen in de natuur en de invloed ervan op de biodiversiteit. Er wordt onderzoek gedaan naar zoogdieren (vleermuizen), vogels, vissen, reptielen en amfibieën, insecten, wilde planten, mossen en paddenstoelen. Het insectenonderzoek heeft zelfs landelijke faam verworven! In de "Kaaistoep" is óók wekelijks een zogenaamde hakhoutbrigade actief. In samenwerking met Jaap van Kemenade zorgen zij voor de aanleg, herstel en onderhoud van hakhoutpercelen. Nadat we bij de "Hut" koffie en cake geserveerd kregen, aangevoerd door een cafetaria uit Riel, werden er twee groepen geformeerd voor een wandeling door een vooral op onderzoeken gericht, klein gedeelte van het gebied. Eén groep werd geleid door Jaap en de andere door Mischa Cillessen, één van de onderzoekers en werkzaam als bioloog bij de gemeente Tilburg. Het natuurgebied, dat 450 hectare omvat, is eigendom van T.W.M. Grond, de voormalige Tilburgse Waterleiding Maatschappij. Het vroegere landbouwgebied met saaie productiebossen is al vanaf 1994 in ontwikkeling als natuurproject. Met als gevolg een aanzienlijk gevarieerder bos, met vele soorten vogels, zoals havik, sperwer, buizerd, boomvalk, zwarte specht en bonte vliegenvanger en bloemrijke graslanden en bermen, met o.a. blauwe knoop en vlottende bies, in plaats van maisakkers. De "Kaaistoep", dat door de gemeente Tilburg is gekozen tot de mooiste van de 13 natuurgebieden van de stad, is helaas (nog) niet toegankelijk voor publiek, maar het Mili-eucafé Tilburg is een actie gestart om het gebied tóch open te stellen. Vanuit het westen naar het oosten wordt

het gebied steeds lager en natter, waardoor het zeer gevarieerd is en rijk aan planten en dieren. In 1994 zijn er 13 poelen gegraven, waar moeraswolfsklaw, moerasherts-hooi en kleine zonnedauw groeit en waarin tal van kikkers en padden leven en ook het 1 hectare grote Prikven kwam toen tot stand. Tevens werd in de winter van 2005-2006 een meander aangelegd in de Oude Ley of Blaakstroom, het stroompje dat het gebied in tweeën deelt.

Aansluitend op de bestaande structuur zijn in het hele gebied singels aangelegd met inheems hout en tevens werd er veel onderhoud gepleegd aan de al bestende vegetatie. Beide groepen genoten erg van de vele interessante zaken die onze gidsen Jaap en Mischa over de flora en fauna vertelden. Richard Ceelen had het geluk zelfs een boomkikkertje te kunnen fotograferen en met verbazing zagen we een kooi met friemelende Amerikaanse rivierkreeften (exoten dus) die in één van de poelen gevangen waren.

Een dubbel of een blondje

Vervolgens reisden we af naar de abdij van Koningshoeven in Berkel-Enschot voor een bezoek aan de bierbrouwerij waar al vanaf 1884 het bekende trappistenbier "La Trappe" gebrouwen wordt. Koningshoeven is één van de 10 brouwerijen in de wereld die het echte trappistenbier mag brouwen. Bier is pas trappistenbier als het wordt gebrouwen binnen de muren van de abdij onder toezicht van monniken en een gedeelte van de opbrengst naar goede doelen gaat. Na een flinke omweg, als gevolg van een verkeerd ingestelde tomtom gingen we na aankomst onmiddellijk aan tafel in het grote proeflokaal annex restaurant voor een heerlijke abdiylunch met biologische streekproducten, die begeleid werd door een glas trappist naar keus. Vervolgens kregen we een korte rondleiding door de brouwerij die de derde in grootte is in onze provincie en jaarlijks zo'n 60.000 hectoliter bier brouwt, verdeeld over negen soorten. De brouwerij is maar een onderdeel van het grote abdijcomplex, dat in totaal maar liefst 140 hectare bedraagt. Naast de abdijgebouwen, zoals kerk, kapellen, kapittelzaal enz., beheren de 16 monniken, die er nog wonen, een kerkhof, een fraaie binnentuin met vijver en fontein, en, samen met een groot aantal leken, nog een kwekerij, proeflokaal en een cadeauwinkel. Met een filmvertoning in de filmzaal over de geschiedenis van de abdij, het werk van de monniken in de brouwerij en de bakkerij (waarbij een lekkere trappist werd geschonken) en een zoekje aan de kloosterwinkel, waar cadeauverpakkingen bier, zelfgemaakte koekjes, chocolade, bierbostelbrood, worstenbrood, rozijnenbrood en artikelen uit andere kloosters verkocht werden, eindigde dit gezellige en leerzame uitje. Na terugkomst in Oss werd in ons home aan de in de Tolstraat, zoals gebruikelijk, de dag weer besloten met een drankje en een hapje. (DR)

Voor een volledige fotoimpressie kunt u de Fotogalerij op www.landschapsbeheer-oss.nl bekijken.

Project "Oude Maasarm Keent" opgeleverd

Het miljoenenproject "Oude Maasarm Keent" is klaar. Na ruim 15 jaar van voorbereiding en uitvoering (vanaf 2007) is de vroegere Maasarm, die in 1938 werd afgesloten, weer open en over een lengte van 4 kilometer uitgegraven. Tevens werd een nevengeul aangelegd in de oeverzone van de Maas.

Brug D'n Overloop

Zo werd ruim 330 hectare landbouwgrond omgetoverd in een spannend uiterwaarden-natuurgebied met waterrijke moerasgedeelten, ruige ooibossen, afgewisseld met open stroomdalgraslanden, waarin nu 150 Schotse Hooglanders, Taurossen en Exmoorpony's grazen. Vrijdag 4 juli werd het project, waarvoor maar liefst 3,4 miljoen kubieke meter zand en klei werd afgegraven, officieel geopend. De openingshandeling werd, in aanwezigheid van zo'n 50 genodigden, in een partytent aan de oeverzone van de Maas verricht door Alida Oppers, directeur-generaal Natuur en Regio van het Ministerie van Economische Zaken en door Jannita Robberse, hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Zuid-Nederland. Vervolgens werd namens de partijen, die het project samen met aannemerscombinatie Keent realiseerden, nog het woord gevoerd door de Osse wethouder Hendrik Hoeksema, Ernest de Groot van Waterschap Aa en Maas, Petra Romer van de Provincie Noord-Brabant, Ernst-Jan van Haaften van Brabants Landschap en Edo Dijkman van Dienst Landelijk Gebied. Boer Ben van Poppelen sprak een woord namens de inwoners van Keent. Na de openingshandeling werden 6 Taurossen losgelaten uit een kraal door Jannita Robberse (RWS) en Jeroen Gosse van het Ministerie van Economische Zaken. Daarna vertrokken alle gasten per (leen)fiets naar de in 2008 gebouwde brug d'n Overloop, die de nieuwe stroomgeul tussen het vasteland en de Keentseweg overspant, om daar op het nieuw aangelegde parkeerterrein een informatiepaneel te onthullen. De brug voorkomt dat Keent, zoals in 1993 en 1995, bij hoogwater van de Maas weer in een eiland verandert. Na een borrel met toebehoren was er 's avonds nog als afsluiting van de feestelijkheden een informele barbecue op het terras van bezoekerscentrum Keent van Wim de Kleijn, waaraan zo'n 100 genodigden en inwoners deelnamen.

Dick Roza

www.oudemaasarmkeent.nl

Brabants Landschap beheert natuur in Keent

Met de oplevering van het op 4 juli officieel geopende project "Oude Maasarm Keent" is het nieuwe, 330 hectare grote natuurgebied dat daar ontstaan is door het weer uitgegraven van de oude Maasarm nu voor het grootste gedeelte in beheer bij Brabants Landschap.

Waterberging, flora en fauna

Het is de bedoeling dat het gebied niet dichtgroeit. Voor de waterberging is de doorstroming erg belangrijk, maar het mag weer ook niet te kaal worden. De rivierdynamiek, begrazing, bemesting en de tred van runderen en pony's zijn sturend voor de natuurontwikkeling. Hierdoor komen er patronen in de vegetatie. Dat zorgt weer voor veel verschillende planten en diersoorten. In het oostelijk deel van het gebied is de oorspronkelijke rivierbedding niet volledig uitgegraven, omdat de Maas bij hoogwater niet echt meer rond Keent mag gaan stromen. Anders zou ze haar oude "hoofdweg" weer kunnen oppakken en er zouden dan voor de scheepvaart ongewenste zijstromingen kunnen ontstaan. Daarom kwamen er in die niet geheel uitgegraven bedding diverse poelen en een kleine, landinwaarts gesitueerde nevengeul, zodat er weer ondiep water zal ontstaan; een ideaal habitat voor waterplanten die er kunnen wortelen en vissen die er kunnen paaieren. Talloze vogelsoorten, zoals rietgors, kleine karekiet, lepelaar, ooievaar, oeverzwaluw, bosrietzanger, blauwborst, kluut, buidelmee en ijsvogel zullen zich er thuis voelen. De das woont er al en ook voor de bever wordt Keent heel interessant. Je kunt Keent zien als een stapsteen tussen de natuurkerngebieden Grensmaas, Fort Andries en de Biesbos. In de oude Maasarm bij Keent kan de bever zonder problemen zijn burcht bouwen!

Informatie en recreatie

Begin 2015 opent Brabants Landschap samen met Stichting Taurus, die al vanaf 2005 - toen de eerste Schotse Hooglanders er arriveerden - intensief samenwerken, een eigen informatiepunt aan de Zuidenhoutstraat, waar tevens het diepgevroren vlees van de runderen te koop zal zijn. Hier krijgen bezoekers specifieke informatie over de natuur en het beheer van de Taurosrunderen in Keent. Ook zullen er vanuit dit infopunt excursies gehouden worden. Dit najaar zal Brabants Landschap al zo'n eerste excursie voor het publiek organiseren op zondag 12 oktober. Die excursie duurt van 10.00 tot 12.00 uur en u kunt parkeren op de Keentseweg in Keent." Deze activiteiten sluiten goed aan op de activiteiten van buurman Wim de Kleijn. Bij hem, in zijn schuur en in de bijbehorende tentoonstellingsruimte, annex atelier, kunnen wandelaars en fietsers namelijk al vele jaren terecht voor wandel- en fietsroutes, voor informatie over de geschiedenis van het gebied, de flora en de fauna, voor een kop koffie met appeltaart op het terras of voor iets van keramiek uit zijn atelier. Want de recreatie heeft in het natuurgebied ook een belangrijke rol. Er zijn wandel/fietsroutes aangelegd, vissers kunnen vissen vanaf de vissteiger aan de nieuw uitgegraven geul, rolstoelers kunnen het gebied bekijken vanaf het speciale rolstoelpad of vanaf de dijk en je kunt vrij wandelen in het struingebied. Het beste kun je het gebied per fiets verkennen. Vanaf de mooie, pas aangelegde fietspaden, met bankjes en picknicktafels om uit te rusten of wat te eten of te drinken, heeft u een prachtig uitzicht op het gehele gebied en zij bieden u een optimale ontspanning. (DR)

www.brabantslandschap.nl

Keent in de kijker

Hoewel er in de voorbereidingsfase en vooral ook tijdens de realisatie van het natuurontwikkelingsproject in Keent al veel is gepubliceerd in dag- en huis-aan-huisbladen, hierbij nog even wat media-informatie ten tijde van de officiële opening.

Interactieve graphic en dvd

Het Brabants Dagblad besteedde in haar uitgave van 5 juli bijna de gehele voorpagina aan de openingsceremonie, terwijl binnen in het blad een goed en informatief geschreven verhaal stond van twee pagina's met als kop "Keent als allermooiste parel". Maar tevens gaf het blad de lezer de gelegenheid om via de muis van de computer op pad te gaan door de historische kronkels van de Maas ter plaatse voor een interactieve graphic met foto's, een filmpje en informatie (www.bd.nl/maasprojectkeent). Eveneens in het Brabantse Dagblad, maar dan in de editie van 14 juli, kopelt historicus John van Zuijlen nieuws uit vroeger tijd aan actuele zaken in een verhaal: "Constructiefout van Maas-kanalisatie bij Keent na driekwart eeuw opgelost". Bij de officiële heropening van het project "de Oude Maasarm in Keent" gaf de Dienst Landelijk Gebied (DLG) een 44 pagina's tellend boekje uit, waarin een fotoverslag van de realisatieperiode van 2005-2014, met als ondertitel: "Ruimte voor water, natuur en mensen". Tenslotte verscheen er bij Omroep Walraven in Ravenstein een fraaie dvd, getiteld "Keent, een lus in de Maas". Walraven filmde het hele project Keent van begin tot eind en maakte daar een mooie compilatie van. Men sprak en filmde in al die jaren veel verschillende mensen die in het gebied wonen en werken, het gebied bezochten of die aan het project hebben meegewerkt. Wat de begrazingspopulatie van Keent betreft: het fraaie boek "Het oerrund een levende legende" van Ronald Goderie van Stichting Taurus, dat 29,95 euro kost en dat we al bespraken in de nieuwsbrief van maart dit jaar, is ook nog steeds te koop bij de erkende boekhandel (ISBN 9789087401603). Verder kunt u in de nieuwsbrieven van maart 2013, september 2013, december 2013 en maart 2014 ook nog lezen over Keent en het begrazingsproject aldaar. (DR)

Brabant... bierland

Noord-Brabant is een echte bierprovincie. Van de in totaal 200 actieve bierbrouwerijen in ons land, bevinden zich er ruim 30 in onze provincie! En daarvan is zeker de helft er pas de laatste 10 jaar bijgekomen! Dat zijn soms éénmans-bedrijven, vaak zonder eigen brouwerij die hun(speciaal)bier door collega brouwers laten produceren.

Van klein naar groot

Veel mensen zijn tegenwoordig bezig met het zelf brouwen van bier en zijn in hun vrije tijd druk in de weer met hop, gerst, mout en water. Ze beginnen dan met kleine brouwsels van zo'n 20 liter en zetten die biertjes af in de familie -kennissen- of vriendenkring. Maar bij sommige van die hobbybrouwers wordt het aantal liters steeds groter en ze stappen over naar een volledig brouwerschap en/of een eigen brouwerijtje. Anderen laten hun bieren eerst produceren bij collega brouwers stappen dan later over naar eigen brouwfaciliteiten en breiden hun afzetgebied vervolgens uit naar de regio of zelfs het gehele land. Zo brouwt PietKees Roeland al vanaf 2002 zijn vele aparte biertjes in een eigen brouwerij in Oijen, maar laat onze andere regionale brouwer Martin Ostendorf uit Berghem, die daar in 2006 met zijn Muifelbrouwerij begon, veel van zijn bieren produceren door Brouwerij Sint Servattumus in Schijndel. Die brouwerij, die 10 jaar eerder startte en inmiddels zelf zo'n 1.000 hectoliter per jaar brouwt, produceert daarnaast ook nog eens 26 verschillende biertjes voor acht collega brouwers. De allergrootste zelfstandige* en op één na oudste Brabantse brouwerij is de Bavariabrouwerij in Lieshout. Die brouwerij, die uit 1719 stamt, moet in leeftijd Brouwerij de Kroon uit Oirschot, die in 1627 werd opgericht, vóór laten gaan. Bavaria overtreft echter, met een jaarproductie van zo'n 6 miljoen hectoliter bier per jaar, alle andere Brabantse brouwers. (DR)

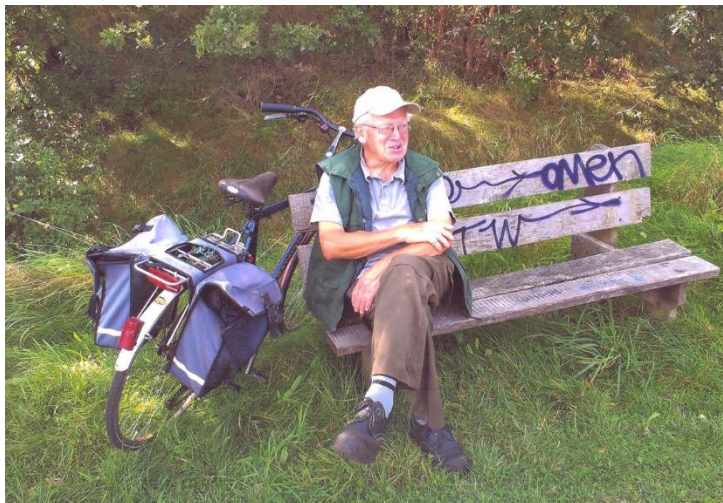
Flinke andere Brabantse brouwerijen zijn nog Brouwerij Koningshoeven (1884) uit Berkel Enschoot (jaarproductie 75.000 hectoliter) bij onze vrijwilligers inmiddels bekend van het bezoek dat we er op 22 augustus brachten, de Dommelse brouwerij (1744) uit Valkenswaard en de Budelse brouwerij (1870) uit Budel. Wilt u meer weten over alle Nederlandse brouwerijen en welke bieren ze brouwen, koop dan de Brouwerijgids 2013. Die is voor €7,90 te bestellen.

info@biermagazine.nl
www.biermagazine.nl

In memoriam Gerard Smits

Op 24 juli hebben we in crematorium Rosmalen afscheid genomen van onze trouwe vrijwilliger Gerard Smits die een fatale val van het dak van zijn huis, een maand eerder, helaas niet overleefde. Tijdens een zeer druk bezochte afscheidsdienst, die op verzoek van Gerard eenvoudig was gehouden, werd eerst namens Gerard 's vrouw Diny, zijn kinderen Ton, Roeland en Marion en zijn kleinkinderen Quirijn, Karlijn, Thijn, Max en Janne, Gerards levensverhaal verteld door ritueel uitvaartbegeleidster Marianne Mulders. Vervolgens waren er toespraken door vriend en collega amateurarcheoloog, Peter van Nistelrooij, stadsarcheoloog van Oss en onderzoeksleider van de faculteit Archeologie van de Leidse Universiteit, Richard Jansen, de voorzitter van Landschapsbeheer Oss, Ronald Widdershoven, en de voorzitter van Dahliavereniging Prinses Irene, Walter Kafoe. Zij vertegenwoordigden de drie pijlers waarop Gerards vrijetijdsleven de afgelopen 40 jaar was gebouwd, namelijk archeologie, natuurbeleving en tuinieren. Dat die drie passies door Gerard heel vaak met elkaar verweven werden is een grote verdienste van hem, waarvan alle partijen ten volle hebben kunnen profiteren. Want al hoorde Gerard, naar eigen zeggen, nergens bij ("het is jullie clubje, laat mij maar heen doen"). Hij heeft zich voor alle partijen wel voor de volle 100% ingezet al die jaren en veel waardevolle dingen achtergelaten, die ons nog lang zullen bijblijven. Gerard was een man met een karakter die je voor de rest van je leven niet gemakkelijk zult vergeten. We zullen hem nog lang heel erg missen op onze wekelijkse werkdagen en op onze werf aan de Tolstraat.

Dick Roza

Landerij VanTosse volop in aandacht

De afgelopen maanden timmerde Landerij VanTosse flink aan de weg. Er kwamen groepen op bezoek en we verkochten cranberryproducten op de monumentendag in Oss.

Dank aan de bemensing!

Op 17 juli kregen we een tiental Maashorstboeren op bezoek, die door Henk Smouter werden rondgeleid over onze akkers in de Stelt. Vervolgens waren we op zondag 24 augustus rustpunt op de familiefietsdag van de ZLTO afdeling Oss. Ruim 75 personen kregen in Huis Cumberland een kop koffie of een glas sap. Daarna waren we op zondag 7 september rustpunt van de wijkfietsstocht "Rundje Oss" en tegelijk ook het startpunt van die tocht voor de wijk de Ruwaard. Zo'n 120 fietsers namen in ons huis op de tuinderij kennis van ons werk en onze producten, die op een mooi gedekte tafel uitgesteld waren. Talloze bezoekers namen een potje jam of honing of een zakje gedroogde cranberry's mee. De volgende groep bezoekers bestond uit een vijftiental ambtenaren van de gemeente Oss, die niet alleen een kijkje namen in de tuinderij, maar er ook verschillende karweitjes uitvoerden*.

Ten laatste waren we met een tafel met cranberryproducten aanwezig op zaterdag 13 september op het pleintje voor de molen Zeldenrust in de Kruisstraat in Oss, die vanwege monumentendag volop in bedrijf was. Talloze bezoekers kochten er iets. Een imker en een ambachtelijke bakker hielden ons op het pleintje gezelschap. De Oogstdag in Heeswijk- Dinther op 5 oktober is als u dit leest, nog in het verschiet, maar óók daar is Landerij VanTosse weer aanwezig met een stand. Al deze activiteiten waren mogelijk door de medewerking van tal van de leden van de tuingroep. We danken hen voor hun inzet! (DR)

* De groep van 15 ambtenaren werd op donderdag 18 september opgevolgd door een nog grotere groep van 30 collega's, die in het lijk karakter te geven en zich in te zetten voor een stukje natuurbeheer in De Stelt. Ze zaagden, snoeiden, ruimden hout en gras en oogstten bonen op het bonenveld. Alles onder begeleiding van enkele van onze eigen vrijwilligers.

Vers, verser, wie fietst het verst?

De gemeente Oss, VVV Oss en een 20-tal agrarische ondernemers uit Oss en aangrenzende gemeenten, hebben in juli samen het fietsrouteboekje "Vers, verser, wie fietst het verst?" gelanceerd. Het boekje is voor 1 euro te koop, o.a. bij de VVV.

Gezond voedsel, dicht bij huis

Met het fraaie en handige, 52 pagina's dikke en van een handige ringband voorziene boekje in de hand kan men via vijf fietsroutes, die variëren van zo'n 13 tot 40 kilometer, langs 20 agrarische bedrijven fietsen, die in een wijde kring rondom Oss liggen. Die bedrijven verkopen niet alleen hun eigen verse producten, maar bieden soms ook nog de gelegenheid om het bedrijf te bekijken of er een excursie te maken. Het buitengebied van Oss beschikt over een prachtig landschap en biedt een zeer grote variatie aan verse producten. Waarom zou je je voedsel dan van ver halen, terwijl het zo dicht bij huis, vaak veel verser en lekkerder, te vinden is? Het eten op ons bord heeft soms toch al de halve wereld afgereisd. We eten vaak boontjes uit Kenia en paprika's uit Israël! Doordat alle fietsroutes door prachtige polders en spannend bos lopen, snijdt het mes aan twee kanten. U geniet van een ontspannende en gezonde fietstocht, vaak door een u onbekende omgeving, neemt daarna lekkere verse producten mee naar huis en de agrarische bedrijven profiteren ervan!

Osje voor Lonneke

Het eerste exemplaar van het fietsrouteboekje werd op 11 juli uitgereikt aan Riek-Jan Pittens van tuinderij 't Tuureind in Berghem, in aanwezigheid van ruim 40 afgevaardigden van Landschapsbeheer Oss, IVN Oss, de gemeente Oss, VVV Oss en enkele dorpsraden. Een fraai boekje bloemen vergezeld deze uitreiking. Maar eerst had de wethouder Lonneke Hoogstede in het zonnetje gezet, die samen met Astrid Kepers, Cindy Hagenstein en Liselore Burgmans (van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling Landelijk gebied bij de gemeente Oss) als afstudeerproject van de kunstacademie Utrecht het fietsrouteboekje ontworpen en uitgevoerd heeft. Ze kreeg de onderscheiding "Osje van verdienste" uitgereikt en ontving alvast een dummy van het in november verschijnende boek "Onder de Maas". Na het uitbrengen van een toast op het succes van fietsroutes en boekje vertelde Riek-Jan in de nabijgelegen boomgaard alles over de teelt van de verschillende soorten kersen, waarbij iedereen naar hartenlust mocht plukken en proeven. Vervolgens startten de aanwezigen, deels op leenfietsen, een tocht naar nog twee van de vijf ondernemers, die samen de 12,7 kilometer lange fietsroute 4 vormen. Eerst werd biologische melkveebedrijf "Kolluks Hofke" van Adrie en Annemiek Nass in Koolwijk (Herpen) bezocht, één van de vijf klasseboeren in de regio. Daar genoot men van (h)eerlijk boerenijs en een verfrissend sapje, waarna Annemiek een gepassioneerde uitleg gaf over het bedrijf. De nieuwe, grote en zeer moderne stal voor ca. 85 koeien en 60 kalfjes/jongvee, die daarna bezocht werd, imponeerde iedereen. Na een fraaie tocht door Koolwijk en Herperduin werd als afsluiting van het voedselrondje het "Paddenstoelenhuis" van René en Marja v.d. Vorle in Berghem bezocht. Marja gaf daar eerst een beamerpresentatie over de kweek van de bijzondere paddenstoelen in het moderne bedrijf. Dat gebeurde in de in 2012 door architectenbureau Mulders van den Berk, mooie en multifunctionele presentatieruimte met grote keuken en bar. Echtgenoot René gaf ten slotte voor de - van mutsjes voorziene - gasten een rondleiding door de moderne kwekerij en daarna smaakten de

tallose paddenstoelenhapjes met een glas wijn en/of bier iedereen uitstekend. Het fietsrouteboekje is voor 1 euro te koop bij verschillende deelnemende bedrijven en bij de VVV Oss aan de Spoorlaan te Oss.

Dick Roza

www.vvoss.nl | www.tuinderijtuureind.nl
www.kollukshofke.nl | www.hetpaddenstoelenhuis.nl

Rijsvennen 2 officieel geopend

Het nieuwe natuurgebied Rijsvennen 2, met een oppervlakte van 7 hectare en gelegen tussen de N 329 (nabij de fietsbrug bij de Naaldhof) en de Zevenbergseweg, dat al geruime tijd geleden werd opgeleverd, is op 26 juni officieel in gebruik genomen.

Weer van droog naar nat

Dat gebeurde door wethouder Hendrik Hoeksema, in aanwezigheid van een vijftigtal genodigden uit de kringen van Dienst Landelijk Gebied (DLG) Staatsbosbeheer, IVN, Stuurgroep de Maashorst en gemeente Oss. Nadat Erik van Hurk van DLG en Toon Voets van IVN hun trots over het resultaat van de herinrichting van landbouwgebied naar een vochtig natuurgebied hadden uitgesproken, speelden enkele Osse gemeenteraadsleden onder begeleiding van boswachter José Borsboom van Staatsbosbeheer het spel "De weg vrij maken". En daardoor kregen de grote grazers, die al op het tegenovergelegen gebied Rijsvennen 1 aanwezig waren, vrij baan en konden via de speciaal aangelegde vee-oversteekplaats aan de Zevenbergseweg het nieuwe terrein in bezit nemen. Met de toevoeging van Rijsvennen 2, waarvoor aannemer Roodbeen uit het Limburgse Well zo'n 20.000 kuub grond moest afgraven, aan het in juni 2010 al in gebruik genomen gebied Rijsvennen 1*, vormt de Rijsvennen met totaal 25 hectare nu één groot natuurlijk begrazingsgebied voor Schotse Hooglanders, Taurossen en Exmoorpony's. Met zuurstofrijk grasland, veel plas-drasgebied en omzoomd door bos en struweel. Oorspronkelijk was Rijsvennen een laagte in het bos, maar door diepe ontwatering voor landbouwdoeleinden was die functie verdwenen. Nu is het water er weer prominent aanwezig. De heikikker en ook de rugstreeppad zijn er al aangetroffen en ook de kleine plevier profiteert ervan! Initiatiefnemer en grote aanjager van het Rijsvennenproject Toon Voets van IVN Oss kan trots zijn op het bereikte resultaat van zijn jarenlange inzet. (DR)

* Zie verslag in Nieuwsbrief September 2013.

Maashorst nationaal park?

Het voorstel van natuureconoom Tom Bade op het in februari door Staatsbosbeheer gehouden "Wilderniscafé," om de Maashorst met behulp van de provincie voor te dragen voor de status van Nationaal Park, wordt nu toch verder uitgewerkt. Dat maakte de Stuurgroep Maashorst bekend bij de presentatie van het nieuwe Maashorstmanifest 2015-2020 op 15 juli van dit jaar.

De breuk bij het Annabosje in Uden met het hoogteverschil en de wijstgronden. foto Jeroen Appels/Van Assendelft

Wijstgronden grote troef!

Alle partners uit de Maashorst, vertegenwoordigd in de stuurgroep hebben zich geschaard achter het maatregelenpakket voor het gebied, dat moet worden uitgevoerd tussen nu en 2020. Met als resultaat een natuurkern als onderdeel van het landelijk natuurnetwerk en een omliggende schil, waarin gezondheid, voeding en natuur centraal staan. Een duurzaam, vitaal en leefbaar landelijk gebied, waar de inwoners trots op zijn. Zo trots, dat de stuurgroep gaat proberen of een mogelijk verheffing van de Maashorst tot Nationaal Park kan bijdragen aan de verdere erkenning en herkenning vanuit heel Nederland. Voor een erkenning tot Nationaal Park moet een regio een goed onderbouwd verzoek indienen, dat daarna met steun van de provincie door kan naar het Ministerie van Economische Zaken dat de uiteindelijke beslissing inzake het verzoek moet verstrekken. Er was tot 2011 een financiering van het rijk voor deze erkenningsprocedure, maar het gemis daarvan wordt bij de Maashorst niet zo gevoeld, want er is een bedrag van 53 miljoen euro voor investeringen beschikbaar uit private en publieke partijen. Om voor de status van Nationaal Park in aanmerking te komen, moet een gebied wel iets extra's bieden, iets wat ergens anders in ons land nog niet voorkomt.

De stuurgroep gaat proberen of een mogelijk verheffing van de Maashorst tot Nationaal Park kan bijdragen aan de verdere erkenning en herkenning vanuit heel Nederland. Voor een erkenning tot Nationaal Park moet een regio een goed onderbouwd verzoek indienen, dat daarna met steun van de provincie door kan naar het Ministerie van Econo

mische Zaken dat de uiteindelijke beslissing inzake het verzoek moet verstrekken. Er was tot 2011 een financiering van het rijk voor deze erkenningsprocedure, maar het gemis daarvan wordt bij de Maashorst niet zo gevoeld, want er is een bedrag van 53 miljoen euro voor investeringen beschikbaar uit private en publieke partijen. Om voor de status van Nationaal Park in aanmerking te komen, moet een gebied wel iets extra's bieden, iets wat ergens anders in ons land nog niet voorkomt. De Maashorst denkt met de unieke wijstgronden een zeer goede troef in handen te hebben. In de wijstgronden, tegen de Peelrandbreuk aan, stroomt kalkhoudend kwelwater aan de hoge kant van de breuk naar de oppervlakte. Nergens in ons land komt dat verschijnsel voor!

Ook andere landschappen, flora en fauna

Maar de Maashorst bezit ook nog voldoende reguliere natuurkenmerken om voor het predikaat Nationaal Park in aanmerking te komen, zoals de aanwezigheid van voldoende landschapsvariëaties, planten en dieren. En als de 238 hectare grond in het hart van het gebied, die nu nog in gebruik is voor de landbouw in 2020 zou zijn aangekocht en ook is omgevormd tot natuur, zou de Maashorst met een dan aaneengesloten oppervlakte van 3500 hectare beslist wel het 21e Nationale Park van ons land en het tweede echt geheel Brabantse kunnen worden. Noord-Brabant bezit nu vier van de huidige 20 Nationale parken, maar daarvan liggen alleen de Loonse en Drunense Duinen echt helemaal in de provincie. De andere, de Groote Peel, Grenspark De Zoom en de Biesbosch liggen respectievelijk voor een deel in Limburg, België en Zuid-Holland.

Dick Roza

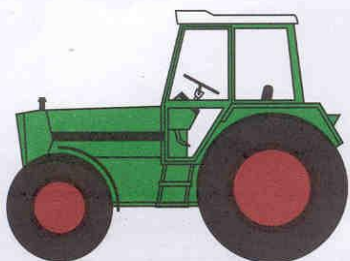
Wijstgronden nader verklaard

Op de hooggelegen Peelhorst, aan de rand van de Peelrandbreuk, vind je in de omgeving van Uden een aantal erg natte gebieden: de wijstgronden. Hoog en nat, een opvallende combinatie.

Wijst is een bijzonder fenomeen dat alleen onder zeer specifieke omstandigheden voorkomt.

De Peelrandbreuk markeert de overgang tussen de Peelhorst en de lager gelegen Centrale Slenk. Grondwater stroomt van hoog naar laag. Op het breukvlak echter wordt de doorstroming bemoeilijkt door lagen die geen water doorlaten (ook wel ondoorlatende lagen genoemd) waardoor het ter plekke opstijgt en als kwel aan de oppervlakte verschijnt. Anders dan je zou verwachten zijn de hoge gronden dus nat en blijven de lager gelegen gronden droog. Deze bijzondere vorm van kwel noemen we wijst.

Wijstgronden zijn zeldzaam en komen elders in Europa haast niet voor. Breuken in een ondergrond die is opgebouwd uit lagen klei, zand en grind -zoals het grootste deel van Nederland- zijn namelijk zelden in het landschap terug te vinden. Hoogteverschillen in het landschap verdwijnen op den duur ten gevolge van erosie. Het wijstgebied tussen Uden en Vorstenbosch is in 2004 dan ook door de provincie Noord-Brabant uitgeroepen tot aardkundig monument.

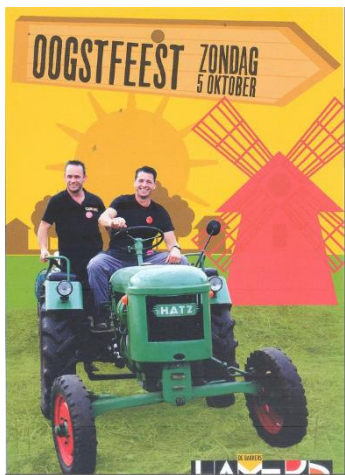
LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Kort Nieuws

Oogstfeest bij Kilsdonkse Molen

Zondag 5 oktober zal bij de Kilsdonkse Molen in Heeschwijk-Dinther weer het jaarlijkse oogstfeest plaats vinden, dat zoals eveneens gebruikelijk, weer georganiseerd wordt door de bakkers Lamers uit Oss en Heesch. U bent ervan harte (en gratis) welkom van 11.00 tot 17.00 uur.

Voor elk wat wils

Tijdens de oogstdag wordt weer het eerste speltbrood gebakken van de nieuwe oogst van de akkers van Landschapsbeheer Oss in de Stelt door de bakkers van Lamers in hun ouderwetse houtgestookte oven. Dorsclub de Stofvreters uit Nistelrode speelt bij dit oogstfeest ook weer een cruciale rol. Zij dorsen het speltgraan dat dan daarna door de vrijwilligers van de molen tot meel wordt gemalen. Maar er is nog veel meer te beleven die eerste zondag in oktober op het molencomplex. Een tiental lokale ondernemers, waaronder ook weer Landschapsbeheer Oss, verzorgen een knusse lande-

lijke fair, waarbij gezellige muziek voor een aangename omlijsting zorgt. Er is gelegenheid om een leuke huifkartocht te maken. Ook voor de kinderen is er genoeg te beleven en te smullen. En heeft u zin om op een gezonde manier met de fiets in Heeschwijk-Dinther te komen? Bij de Kilsdonkse Molen, bij de bakkers Lamers in Oss en Heesch en bij de Meijerische Museumboerderij kunt u een beschrijving van de ongeveer 16 kilometer lange fietstocht gratis ophalen. Een tussenstop bij de museumboerderij is besteld aan te bevelen. Als u daar tussen 11.00 en 13.00 uur arriveert, wacht u een heerlijke versnapering van de bakkers Lamers, maar denk wel: op = op. Vanaf het museum is het nog maar enkele kilometers fietsen naar de Kilsdonkse Molen. (DR)

De Bakkers Lamers
Schaapmanlaan 101 in Oss
t Dorp 109 in Heesch
www.debakkerslamers.nl

Kilsdonkse Molen
Kilsdonkseweg 4-6 in Heeschwijk-Dinther.
www.kilsdonksemolen.nl

Meijerische Museumboerderij
Meerstraat 20 in Heeschwijk-Dinther.
www.museumboerderij.nl

Landschapsbeheer Uden 25 jaar

Onze zusterorganisatie Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (VLU) bestaat dit jaar 25 jaar.

Uitdaging voor de toekomst

Dit jubileum werd 's avonds 1 september met bestuur, vrijwilligers en externe relaties gevierd in de vorm van een minisymposium in het eigen home de Groenhoeve in Uden. Aanwezig bij dit symposium waren afgevaardigden van de gemeente Uden, het Waterschap Aa en Maas, heemkundeverenigingen en bevriende natuur- en landschapsorganisaties. Het doel van de bijeenkomst was een terugblik op 25 jaar VLU en een vooruitblik op de uitdaging van de toekomst. Landschapsbeheer Oss feliciteert haar collega's uit Uden, die al zo'n 6 jaar langer actief zijn in de natuur dan wij, van harte met hun jubileum en wenst hen nog heel veel goede, groene jaren toe. (DR)

Groen Dichterbij Festival

Zaterdag 8 november vindt van 11.30 tot 18.00 uur het "Groen Dichterbij Festival" plaats in de Rijtuigenloods in Amersfoort. Een dag voor iedereen (jong en oud) die als vrijwilliger of professioneel betrokken is bij een groen buurtproject.

Workshops & demonstraties

De organisatoren van deze zeer interessante dag, Oranjefonds, IVN, SMS Advies en Buurtlink, hopen op minstens 250 bezoekers. Het is een dag om je te laten inspireren, om nieuwe dingen te leren en om uit te wisselen met anderen. Ook viert men de successen van al die mooie projecten overal in het land (meer dan 800) én van drie jaar "Groen Dichterbij". Er zijn diverse workshops, demonstraties, kunstzinnige uitingen en kinderactiviteiten. (DR)

www.groendichterbij.nl

Houtverkoop Tolstraat

Gemengd hout

Niet verzaagd, niet gekloofd, niet gesorteerd €40/m³

Eiken

Niet verzaagd, niet gekloofd, niet gesorteerd €45/m³

Gemengd hout

Verzaagd, gekloofd, los gestort €50/m³

Eiken

Verzaagd, gekloofd, los gestort €55/m³

Gemengd hout

Verzaagd, gekloofd, gestapeld €80/m³

Eiken

Verzaagd, gekloofd, gestapeld €90/m³

Het hout is af te halen op dinsdagmorgen tussen 9.30-12.00 uur op onze Landschapswerf, Tolstraat 3, Oss.

MAAPARK RECREATIE

- * Groepsaccommodaties (2 x 20 personen) volledig ingericht en geheel toegankelijk voor minder valide
- * Losse kamer verhuur
- * Sfeervol cafe met bultenterras
- * Vergader- en conferentieruimte
- * Verzorging van onbijt, lunch en diner
- * Organisatie van activiteit en workshops
- * Een rustige, groene kindvriendelijke omgeving en camping.

Kijk voor meer informatie op onze site: LAURENSHOEVE.NL of bel: 0486 412166

Poelstraat 3 5371KJ Dieden Tel: 0486 412166 Fax: 0486 41 53 26 E-mail: laurenschoeve@home.nl

Doe mee met "Nacht van de Nacht"

Om de schoonheid van de nacht te benadrukken en de aandacht te vragen voor de gevolgen van lichthinder, organiseren de Natuur- en Milieuorganisaties jaarlijks de "Nacht van de Nacht". Dit jaar vindt die nacht - alweer voor de 10e keer - plaats op zaterdag 25 oktober. Dan gaat de klok een uur terug en kunnen we extra lang genieten van de donkere nacht!

Doe mee aan een duistere activiteit

Nederland is een van de meest verlichte landen ter wereld. Jaarlijks worden miljoenen euro's verspild door inefficiënte verlichting. Slecht afgeschermde lichtbronnen veroorzaken veel stoorlicht, dat niet op wegen of straten valt, maar omhoog straalt. Andere belangrijke bronnen van lichthinder zijn glastuinbouw, sportveldverlichting, terreinverlichting, sierverlichting, skybeams en reclameverlichting. Niet alleen mensen hebben last van te veel licht. Ook voor dieren en planten is het belangrijk dat de nachten duister blijven. Duisternis is net als stilte en ruimte één van de oerqualiteiten van het landschap. Een overdaad aan licht verstoort het bioritme van allerlei organismen en kan een heel ecosysteem ontwrichten. En daarom is het nodig dat we weer eens goed aandacht schenken aan het verschijnsel donkere nachten, net als vroeger, toen de nachten nog echt donker waren. Er zijn volop duistere activiteiten om in de "Nacht van de Nacht" mee te beleven. (DR)

www.nachtvandenacht.nl

Het gouden zand

Onze plaatselijke zender D-TV maakte een drietal korte specials over de ontwikkelingen in de Maashorst, met als titel "Het gouden zand".

De specials hadden als thema: Ondernemen, Natuur en Gezondheid. In deel 2 kwam onze Tuinderij VanTosse aan bod en daarin vertelde Maria Michiels iets over de tuinderij en het omliggende landschap met haar graanakkers. Riet-Jan Pitens van tuinderij 't Tuureind in Berghem mocht het assortiment van haar bedrijf toelichten.

www.d-tv.nl/hetgoudenzand

Natuurorganisaties ontvingen hun vrijwilligers

Zoals ieder najaar gebruikelijk, hielden Natuurmonumenten en Brabants Landschap in september weer hun vrijwilligersdagen.

Presentaties & wandelingen

Natuurmonumenten was gastheer op zaterdag 13 september in Logement de Valkhoeve in Mill. In de ochtend werden enkele presentaties gewijd aan de natuurwaarden rond de Kuilen, de Molenheide en de dasenpopulatie in Mill. Na een gezellige lunch werd er een wandeling gehouden rond de Kuilen. Na afloop werd weer, zoals gewoonlijk, nagepraat bij een borreltje. Collega-natuurvereniging Brabants Landschap ontving haar vrijwilligers een week later, op zaterdag 20 september, in café Vingerhoets in Oirschot. Daar vertelde eerst Carel van Dijck van de gemeente Oirschot i.s.m. Eric Sessink, Food4Bees en Rinus Sterken van de IVN afdeling Oirschot alles over het verhogen van de biodiversiteit in het agrarisch natuurlandschap. Vervolgens legden Sylvia van Gulik, Toine Coijmans en Joost Liebergen van Stichting "Dommelbimd" uit wat hun "Dommelbimd" uit Bostel inhoudt. Na de lunch werd een

lange wandeling gemaakt door het Groene Woud alvorens men met een drankje en een hapje de geslaagde dag afsloot. (DR)

Enquête Natuurmonumenten

Met een openluchtdebat op zaterdag 14 september op het uitzichtpunt bij de grote zandverstuiving in de Loonse- en Drunense Duinen startte Natuurmonumenten een spraakmakende landelijke achterbanraadpleging in onze provincie over het onderwerp "Natuurbeleving in Nederland".

Dit als vervolg op het debat van vorig jaar over het onderwerp "Wilde Dieren in Nederland", waarover 40.000 mensen toen hun mening gaven.

Verdraagt de natuur de toeloop?

Sinds de oprichting in 1905 is Natuurmonumenten een organisatie die de mensen wil betrekken bij natuurbeleving. Men ziet zich als natuurbeheerder vaak voor dilemma's gesteld, waar ook veel Nederlanders een mening over hebben. Daarnaast wil men het gesprek aangaan met iedereen die van natuur houdt. De uitkomst van een enquête helpt Natuurmonumenten bij het maken van de visie over natuurbeleving in haar 355 natuurgebieden. Bijna alle gebieden van Natuurmonumenten zijn toegankelijk voor het publiek. Maar natuur maakt slechts 15% uit van het totale Nederlandse landschap. Het overige deel is in gebruik door de landbouw (73%), bebouwde omgeving, zoals steden, dorpen, bedrijfs-terreinen en infrastructuur (11%). Recreanten maken dagelijks gebruik van de natuur en daarvoor zijn wandel-, fiets- en ruitersporen en losloopterreinen voor honden aangelegd. Maar verdraagt de natuur die toeloop eigenlijk wel? Wanneer schaadt het natuurbezoek de

andere doelstelling van de natuurorganisatie, die van natuurbescherming? En willen mensen betalen voor een bijzondere natuurbeleving of moet natuur altijd gratis en toegankelijk zijn? Het zijn die vragen die Natuurmonumenten stelt in haar achterbanraadpleging. (DR)

www.natuurmonumenten/praatmee

Heel kort nieuws

Kloven

Om al het hout dat zich de laatste tijd op onze werf aan de Tolstraat had opgehoopt te zagen kloven en stapelen, werd op woensdag 3 september een speciale extra werkdag ingelast. Een zestiental vrijwilligers zorgden er die ochtend voor dat onze voorraad hardhout nu weer keurig opgestapeld ligt in de voorraadshokken.

Graffiti

Het is de moeite waard om je fiets eens richting de tunnel onder de A59 tussen Vorstengraf en de oude Rijksweg in Heech te sturen, om daar de nieuwe graffiti schildering te bekijken die de kunstenaars Bart de Ruyter en Maurice Broekhoff er recent aanbrachten. Gaven ze al eerder, bij de opening van Paalgraven een impressie over de mythen en historie van het grafheuvelgebied op een tunnelwand nu werd op het andere wand het Natuurgebied De Maashorst in beeld gebracht.

Stadse boeren

In de artikelenserie "Struinen door tuinen" in het Brabants Dagblad, was op donderdag 4 september de buurttuin Berg-Boss aan de beurt. Bij de tuin is nu een fraai bord geplaatst, geschonken door de Provincie Noord-Brabant met - bij een grappige afbeelding van kleurige grachtenhuizen - de tekst: "Ook hier werken Stadse boeren aan leefbaarheid"

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltchnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

Kasteel Oijen wordt "Inzoemen" bij IVN toegankelijk

Natuurmonumenten is één van de grootste erfgoedbezitters van ons land en is eigenaar van het voormalige Kasteel van Oijen. Tot nu toe was het kasteel ontoegankelijk voor publiek en alleen maar vanaf de weg te zien, waar een informatiepaneel de geschiedenis ervan vertelde.

Kasteelterras passanten

Maar in die ontoegankelijkheid gaat over enige tijd verandering komen, want Natuurmonumenten heeft besloten om steeds meer van zijn gebouwen open te stellen voor het publiek. Het Kasteel van Oijen wordt daar nu een voorbeeld van. Na een selectieperiode van een jaar zijn Elle en Wilbert van Schijndel uit Oijen aangesteld als pachters en het echtpaar heeft volop plannen voor de toekomst van het kasteel. Ze gaan, zodra het gemeentelijke bestemmingsplan is aangepast, de beide neerhuizen verbouwen tot 16 luxe kamers met bad, die in de weekenden verhuurd worden aan groepen vrienden of familie met kinderen. De kamers worden niet apart verhuurd. Door de week zijn de ruimten beschikbaar voor vergaderingen, workshops of trouwerijen (zonder feest). Tevens willen de van Schijndels, die zelf ook in de verbouwing investeren, de restanten van het oude kasteel naast het huidige gebouwencomplex visualiseren, de houten toegangsbrug reconstrueren, de kasteeltuin tot terras voor passanten inrichten en de noordelijke gracht weer terug in beeld brengen. De zuidelijke gracht, aan de wegzijde is in het najaar van 2010 al opgeschoond en het voegwerk van de kasteelmuren is daar toen hersteld. (DR)

Info: Brabants Dagblad

Het informatieblad van IVN-Oss heeft met ingang van de uitgave van juni voor het eerst een echte naam gekregen. Het heet nu "Inzoemen". Het logo van het blad, een rode bloem met een aanvliegende bij, dat gemaakt is door Willem Nijholt, geeft heel mooi de dubbele betekenis van de titel aan!

Ook veel mooie foto's

Het IVN-blad, dat tot aan zijn 35e jaargang, in de herfst van 2009 nog in zwart/wit op A5 formaat, met slecht papier en een saai groene kaft verscheen, heeft nu, na enkele tussentijdse aanpassingen, zijn definitieve vorm gekregen. Het is een echt natuurmagazine geworden, dat vooral ook door de zeer mooie foto's de moeite van het lezen meer dan waard is! (DR)

Muifelbrouwerij één avond baas in café

Vrijdag 19 september mocht Martin Ostendorf van de Muifelbrouwerij uit Berghem voor één avond de tap overnemen van Café Rebel aan het Heschepad in Oss.

Het idee van een zogenaamde "tap take over" is overgewaaid uit Amerika, waar kleine, opkomende bierbrouwers een avondlang alle tapkranen overnemen om hun bieren op die manier aan de cafébezoekers te laten proeven. Martin had voor die avond zijn bieren Zuster Agatha, Platte Thijs, Broeder Everardus en d'n Ossebock meegenomen. (DR)

Laatste stoomweekend "De Tuut"

Het geheel gerestaureerde historische stoomgemaal "De Tuut" in Appeltern zal voor de laatste keer dit seizoen in volle werking te zien zijn in het weekend van 18 en 19 oktober. Ook het stoommuseum zal die dagen natuurlijk geopend zijn!

Spannend dagje uit

Op zaterdag 18 oktober kunt u de 2 enorme, op kolen gestookte stoommachines en de imposante motorenhal bewonderen van 13-16u en op zondag 19 oktober van 11-16u. U bent zó in Appeltern als u in Megen met de pont overvaart en u betaalt slechts €5 entree, inclusief een rondvaart door de sluis rondom het gemaal. Kinderen t/m 12 jaar, onder begeleiding zijn gratis. In het Stoomcafé kunt u een kop koffie of een ander drankje gebruiken, met wat lekkers erbij. U kunt daar ook de werking van de machine-installatie bestuderen en vele miniatuur- en speelgoed stoommachientjes bekijken. Tevens is er het schitterende gedenkboek over "De Tuut" te koop voor €24,95. Maar naast de indrukwekkende werking van alle machines binnen in het gemaal is er óók buiten veel moois te genieten. Vlakbij vindt u het fraaie park De Heerlijkheid met veel mooie natuur. U hebt er kans dat u er de zeldzame Wielewaal hoort of misschien zelfs wel ziet. En in een nestkast bij het gemaal nestelt de kerkuil, terwijl in de boom ervoor ransuilen wonen. Ook de fraaie ijsvogel is in het watergebied rondom het gemaal en de sluis te vinden. Eind juni was er zelfs één per ongeluk de grote machinezaal binnengevlogen. Die kon, na gevangen te zijn, gelukkig weer op eigen kracht verder! (DR)

www.de-tuut.nl

Hanny Wagemakers, trotse IVN-gids

Na een cursus van twee jaar hebben 35 IVN-ers van vijf IVN-afdelingen in Noordoost-Brabant (Bernheze, Uden, Veghel, Grave en Oss) op 22 juni hun diploma IVN-natuurgids ontvangen.

Afsluiting op zorgboerderij

Onder de 35 geslaagden, die door Arjan Aarts werden ondersteund, waren er 9 uit de gemeente Oss en daarvan is onze vrijwilligster in Tuinderij VanTosse Hanny Wagemakers er één van! We feliciteren Hanny alsnog van harte met het mooie resultaat. Ook Ton Oomen, van de buurttuin BergbOss in Oss mag zich nu natuurgids noemen. Hij oefende al tijdens de open dag van zijn buurttuin op 1 juni! De afsluiting van de cursus was bij één van de geslaagde cursisten thuis namelijk op de zorgboerderij van Nico van Casteren in Herpen. De andere geslaagden uit Oss waren: Marijke den Brok, Simone van Bergen, Peter van der Meijden, Sandra van Zandvoort, Rosmarije Noordergraaf en Thijs Knoester. (DR)

Monument Keent

Zie pagina 3 en 4!

Onderhoud fiets-knooppunten

Onze vrijwilligers Hans Hamersma en Menno v.d. Most hebben zich deze zomer, in samenwerking met de VVV's bezig gehouden met de controle en het onderhoud van de fiets-knooppunten in onze regio.

Schietschijf

Dat hield in dat verdwenen en defecte routeborden werden vervangen en dat waar dat van toepassing was, oude routes zijn aangepast en nieuwe routes zijn aangelegd. Dat ze bij hun rondes door hun zeer uitgebreide werkgebied op heel veel plekken verdwenen bordjes aantrouwen was al wel bekend, maar dat sommige borden als schietschijf voor een buks gebruikt waren, was toch wel veronwonderlijk. Bijgaande foto geeft aan hoe zo'n beschoten bord er dan uit ziet. (DR)

Wilgenplantages op bedrijven-terreinen

Probos uit Wageningen, een stichting die zich in zet voor verantwoorde bosbouw in Nederland, heeft een verkenning uitgevoerd naar de mogelijke aanleg van wilgenplantages op braakliggende bedrijventerreinen in ons land.

Biomassa belangrijk

Braakliggende industrieterreinen zijn er in ons land vol-doende. Uit de pilot blijkt dat er minstens 2000 hectare in aanmerking zou kunnen komen voor de teelt van biomassa. Biomassa en dan vooral houtverbranding, is een steeds belangrijker bron van energie -opwekking in Nederland. Wereldwijd stijgt de vraag naar biomassa zodanig, dat er op termijn zelfs een tekort dreigt. Daarvoor is het belangrijk dat Nederland zichzelf kan blijven bedruipen. Er is alles voor om wilgenplantages op braakliggende bedrijventerreinen aan te planten. Een wilgenplantage telt ongeveer 15.000 wilgenstoven per hectare. Oogsten gebeurt 1 keer in de twee jaar. De stoven groeien daarna weer uit. Deze cyclus kan zich minimaal 20 jaar herhalen. En het voordeel van een wilgenplantage is dat die ook nog eens veel aantrekkelijker is om te zien dan een kale vlakte! (DR)

Nieuwe plant voor gezondere omgeving

Op 23 juni vond in de voormalige Pauluskerk in Oss de presentatie plaats van een speciaal soort planten, die ontwikkeld en gekweekt zijn om fijnstof te reduceren en meer CO₂ op te nemen dan gewoonlijk.

Klimaat adaptieve planten

De presentatie werd gegeven door Ton Oostwaard, oprichter van Stichting 777 Ecorridor, in samenwerking met Marcel Stokbroek van Art 2 grow Hoveniers uit Oss. De genodigden bestonden o.a. uit gemeentes, wijkraden, IVN en Landschapsbeheer Oss. Ton Oostwaard, die de evolutionaire planten gekweekt heeft, is werkzaam bij de gemeente Amstelveen. Hij is een wereldverbeteraar, niet alleen op het groene vlak, maar ook sociaal en cultureel. Hij is genomineerd voor de titel "Ingenieur van het jaar". De bijzondere werking van de evolutionaire planten werd door een toeval ontdekt. Tijdens een symposium van de bekende journalist Erwin Krol tijdens een boomplantdag in mei 2008 zijn een soort planten uitgezocht, die meer dan andere planten fijnstof reduceren. Daarna heeft Ton de planten meegenomen en door testen uitgevonden hoe hij ze nog beter en groter kon krijgen. Door een uniek kweekstelsel en voeding hebben de planten nu meer beharing en huidmondjes gekregen. Recent werd die kweekmethode geëvalueerd in Wageningen en werd het economische rekenmodel bekend. Belangrijke vragen, zoals hoeveel beplanting nodig is voor een bepaalde CO₂-reducering, wat is de besparing aan groenbeheer en wat de planten op zullen brengen aan energie, zullen eind 2014 beantwoord worden. (DR)

www.ecorridors.nl

(Voor)beeldige dieren

Informeert Brabants Landschap ons in haar magazine meestal over de levende dieren in onze provincie, het winternummer van 2013 was geheel gewijd aan beelden van dieren in hout, steen en brons, die te vinden zijn bij kastelen en landgoederen en in parken en in de openbare ruimte.

Ook verhalen en anekdotes

De redactie selecteerde voor het magazine en op een bijgesloten vouwfolder 44 beelden en afbeeldingen van dieren. Die variëren van een kikker bij landgoed de Groote Slink onder Oploo, tot een paard met boer bij landgoed de Utrecht. Maar ook in de openbare ruimte op en in kerken en kastelen zijn dieren in tal van vormen en uitvoeringen te zien. Uit onze regio zijn helaas maar enkele beelden in de selectie te vinden. De mooie snoekenkop, gemaakt door Ans Jager en Willem Steenbeek op de Maasdijk in Lith, kent iedereen natuurlijk wel en wat verder weg, in den Bosch zijn de draak voor het station, de zwaan op het Zwanenbroederhuis en de luchtboogbeelden op de Sint Jan in het blad opgenomen. En in Bokhoven tenslotte zijn in het oude kerkje dierenbeelden te zien, samen met de heilige Rochus. Van alle dieren die zijn afgebeeld in het magazine, zijn ook interessante verhalen en anekdotes opgenomen en zodoende kan niet alleen het oog, maar ook de geest genieten van de (voor)beeldige dieren! (DR)

Paul Haverman van Natuurmonumenten overleden

Paul Haverman, die 14 jaar bij Natuurmonumenten werkzaam was als projectmedewerker van de beheerseenheid Noord-oost-Brabant en Mook, is op 17 september op 64 jarige leeftijd plotseling overleden. Paul, die zijn werk veelal op de achtergrond deed, zoals het opmaken van begrotingen en het ondersteunen van projecten, was bij talloze medewerkers van o.a. gemeenten en provincie een zeer gewaardeerd gespreks- en onderhandelingspartner. De medewerkers van zijn beheerseenheid hebben op 23 september in crematorium Jonkerbos in Nijmegen afscheid van Paul genomen. (DR)

Veel "wilde" dieren sneuvelen op Brabantse wegen

In het Brabants dagblad van 19 september stond een 2 pagina's groot artikel over het grote aantal "wilde" dieren dat jaarlijks ten offer valt aan het verkeer in onze provincie.

Ook veel dassen

Het aantal dodelijke aanrijdingen met grote "bosdieren" per jaar is schrikbarend hoog. Zo stierven er maar liefst 579 reeën, 44 dassen, 36 vossen, 6 wilde zwijnen en 2 damherten, voornamelijk op provinciale wegen. En al die aanrijdingen gebeurden ondanks dassentunnels, rasters, roosters, spiegels, molentjes en reflectoren!

Maar de aanleg van een aantal natuurbruggen, die de verschillende natuurgebieden via de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) met elkaar verbinden, zorgt er natuurlijk wel voor dat de bosdieren zich gemakkelijk over een groter gebied verspreiden. Van het grote aantal van 44 gedode dassen was het grootste gedeelte afkomstig uit het oosten van onze provincie. (DR)

Stichting Natuur- en Milieuorganisaties de Maashorst opgericht

Eind augustus is de stichting "Natuur- en milieuorganisaties de Maashorst" opgericht.

Duizend soorten

Deze stichting behartigt de belangen van diverse natuur- en milieuorganisaties als het gaat om de verdere ontwikkeling en het behoud van de Maashorst. Deelnemers in de nieuwe stichting zijn de IVN afdelingen Oss, Uden en Bernheze, de Vogelwacht Uden Stichting Natuur- en Milieu Landerd, Stichting Dassenwerkgroep Brabant, Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden en Stichting Landschapsbeheer Oss. De nieuwe Stichting wil in het voorjaar van 2015 "het weekend van de duizend soorten" organiseren. In dat weekend probeert men om duizend verschillende planten en dieren te ontdekken in de Maashorst. Denk daarbij aan planten, insecten, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en zoogdieren. Meer informatie volgt nog in een latere nieuwsbrief. (DR)

Vrienden van de Maashorst

In navolging van talloze organisaties, clubs en stichtingen, zoals ook Landschapsbeheer Oss, kunt u nu óók vriend van de Maashorst worden.

Talloze voordelen

Vrienden van de Maashorst is een initiatief van Stichting Streekfonds de Maashorst, in samenwerking met Maashorst Betrokken Ondernemers(MBO) en Friends Enterprise. Voor echte vrienden heeft de Maashorst veel in petto. Ze kunnen rekenen op een warm onthaal in tal van verblijfsaccommodatie's, horecagelegenheden en musea. Ook ontvangen ze regelmatig speciale vriendenpost via het Streekfonds of via Friendstix, waardoor ze als eerste op de hoogte zijn van alles wat er te beleven valt in de Maashorst en profiteren ze van kortingen of extra's van Maashorstbedrijven. Een vriend

betaalt een bijdrage van 20 Euro per jaar, die ten goede komt aan het gebied. En in De Maashorst worden veel bijzondere projecten opgestart. Vrienden van De Maashorst dragen daar voor 100% aan bij. Het aantal vrienden van De Maashorst is momenteel nog aan de magere kant, zo vinden het Streekfonds en de MBO en daarom stimuleerde men vorig jaar nieuwe leden in een ledenwerfactie waaraan mooie prijzen verbonden waren. Trekt een lidmaatschap van de vriendenclub u aan, meldt u dan via de websites. (DR)

www.streekfondsdemaashorst.nl

Herintroductie van diersoorten in de Maashorst

*Vogelwacht en IVN Uden houden op donderdag 16 oktober een lezing met inspraak over de herintroductie van diersoorten in de Maashorst. Die avond die om 20.00 uur begin, vindt plaats in de "Groen-hoeve" in Uden.**

Overnachtende kraanvogels

De avond wordt ingeleid door ecooloog Hugh Jansma. Deze wetenschapper heeft publicaties op zijn naam staan over de (gelukke) herintroductie van de otter in Nederland en de (mislukte) poging om het Korhoen weer terug te brengen in de heide- en hoogveengebieden in ons land. Momenteel is het Korhoen alleen nog in heel gering aantal te vinden op de Sallandse Heuvelrug. De vraag over de herintroductie van diersoorten in de Maashorst is nu relevant, omdat het gebied binnen vijf jaar wil uitgroeien zonder de huidige landbouwencave die zich er nu nog middenin bevindt. Stuurgroep de Maashorst denkt bijvoorbeeld aan het uitzetten van wisent en edelhert. Vogelwacht en IVN Uden nodigen daarom iedereen uit om over eventuele andere diersoorten na te denken. Dat de natuur in de Maashorst inmiddels al haar eigen gang gaat, bewezen de vier kraanvogels die eind augustus overnacht hebben bij het onlangs opnieuw uitgegraven Palmven. De kraanvogel was sinds de jaren zeventig niet meer in het gebied gezien. (DR, met dank aan de info uit het Brabants Dagblad)

* U vindt de Groenhoeve aan de Artillerieweg 3 in Uden, telefoon 0413-250047

Nieuwe Maashorstbieren

Onlangs heeft de Stichting Maashorstboeren Projecten een meerjarige samenwerking afgesloten met Speciaalbierbrouwerij Oijen, lid van de Maashorstboeren. Doel van de samenwerking is om meerdere Maashorstbieren (spelt, wit, kersenbier en pilsener) actief op de markt te brengen bij de regionale horeca, in de Maashorstboerderijwinkels en in speciaalwinkels. (DR)

Succesvol IVN onderzoek in Herperduin

De vegetatiewerkgroep van IVN Oss deed het afgelopen jaar een inventarisatie van een deel van Herperduin en de Rijsvennen en vond een flink aantal "verdwenen" planten weer terug.

Goede resultaten beheer

Na jarenlang werken aan de verbetering van de natuur in Herperduin zijn steeds meer resultaten zichtbaar. Zo bleek eerder al dat de vogelstand zich de afgelopen 20 jaar positief heeft ontwikkeld. En ook bij de planten bleken tal van "verdwenen" planten terug te zijn gekomen door een goed beheer van het gebied. Zo trof de vegetatiewerkgroep de o.a. uiterst kwetsbare Klokjesgentiaan, de Moeraswolfsklauw (waarvoor het Ganzenven destijds werd uitgediept) de Kleine Zonnedaauw, het Heidekartelblad, het Klein Wargaren en de brede Wespenorchis. Door de goede resultaten van de recente inventarisatie ziet de IVN vegetatiewerkgroep de toekomst zeer zonnig in. (DR)

ARK schonk Maashorst struinstoelen

Vanaf woensdag 17 september zijn er in Natuurgebied De Maashorst vier zogenaamde struinstoelen beschikbaar voor minder validen die het schitterende het bos en heidegebied willen bezoeken.

Verdeeld over drie plekken

Een struinstoel is een rolstoel met hele dikke luchtbanden, die in de natuur ook buiten de paden en zelfs in rul zand gebruikt kan worden zowel door volwassenen als kinderen, die slecht ter been zijn. Zo kunnen die ook op voorheen voor hen onbereikbare plekken komen. De stoelen zijn een cadeau van ARK Natuurontwikkeling, die ook verantwoordelijk is voor de natuurontwikkeling in de Maashorst, die volop aan de gang is. De vier stoelen werden eerst gebruikt in het natuurgebied De Gelderse Poort. Toen ze daar overbodig werden, besloot ARK ze aan de Maashorst te schenken. Twee van de stoelen, waarvan er één speciaal geschikt is voor kinderen, staan nu ter beschikking bij Natuurcentrum De Maashorst aan de Slabroekseweg in Nistelrode, (denk aan het Kabouterpad) één staat bij cultureel conferentiecentrum Villa d'Arto in de onmiddellijke nabijheid van het Natuurcentrum en één bevindt zich in de hal van Ziekenhuis Bernhoven in Uden. (DR)

IVN wandelingen

De natuurgidsenwerkgroep van het IVN heeft tot het eind van het jaar nog de volgende wandelingen voor u in petto.

Zondag 28 september kunt u een mooie, vijf kilometer lange en 2,5 uur durende herfstwandeling maken in samenwerking met leden van de natuurfotowerkgroep van het IVN. De bedoeling is dat de deelnemers van de wandeling een camera meenemen om samen met de natuurfotografen mooie foto's te maken. Start van de wandeling is om 10.40 uur bij de voormalige zandafgraving van Hofmans aan de Palmstraat in Schaijk.

Zondag 5 oktober kunt u paddenstoelen zien en bewonderen in het Vierwindenbos tussen de Naaldhof en Restaurant 't Putje. Vertrek om 10u vanaf de parkeerplaats bij 't Putje aan de Willibrordusweg.

Vrijdag 26 december op Tweede Kerstdag, is er de gebruikelijke kerstwandeling door de Maashorst. Vertrek om 10.00 uur vanaf restaurant De Kriekput in Herpen.

Info

Frank van Dorst
T 06-52483313
E frankvandorst@home.nl
I www.ivn.nl/afdeling/oss

Tóch 12 bakenbomen plat!

In de nieuwsbrief van maart dit jaar brachten we u op de hoogte van de stand van zaken inzake de bakenbomen langs de Maas in onze regio, nu Rijkswaterstaat een "uitsterf-beleid" hanteert en de gemeenten zelf over kap en herplanting moeten beslissen.

Bomen belemmeren aanleg nieuwe natuur

De gemeente Oss is trots op en blij met de bakenbomen en heeft ze zelfs op de gemeentelijke lijst van bijzondere bomen geplaatst. Men wil de bomen beslist niet graag kwijt! Zouden er door natuurgeweld bijvoorbeeld bomen sneuvelen, dan zouden die beslist wel weer herplant worden, denken we. Maar nu moeten er helaas toch over enige tijd, als de werkzaamheden aan het natuurgebied de Hemelrijksewaard beginnen 12 van de karakteristieke bomen plat! Ze moeten opgeofferd worden om de aanleg van het nieuwe natuurgebied tussen Oijen en Li-toijen mogelijk te maken.*

Door de gedeeltelijke afgraving van de uiterwaard en de aanleg van een nevengeul en plas- sen staan de bomen gewoon in de weg. Oorspronkelijk zouden er nog meer bomen gekapt moeten worden, maar door overleg van de gemeente met Natuurmonumenten, die de herinrichting voor zijn rekening neemt, kunnen die gelukkig nog gespaard worden. (DR)

* zie Nieuwsbrief Maart 2014

In memoriam Greet van Grunsven

Dinsdag 19 augustus hebben we in crematorium Rosmalen afscheid moeten nemen van Greet, de vrouw van onze vrijwilliger Henk van Grunsven.

Greet, die al geruime tijd ziek was, werd 70 jaar. Greet en Henk hebben twee kinderen en vier kleinkinderen. We herinneren Greet als een spontane, gezellige vrouw en een fijn maatje van Henk, met wie ze een grote belangstelling voor vogels deelde. Ze maakten samen veel vakantiereizen waar- bij het observeren van vogels een belangrijke bezigheid was. Greet was gastvrij en altijd be- reid voor een gezellig praatje aan de keukentafel met een kop koffie als je spontaan langs kwam. Ze vormde ook jarenlang samen met de vrouw van Jan van Bernebeek en de vrouw van Tonnie Wittenberg een gastvrouwenteam als op de Tolstraat iets te vieren was. We zullen nog vaak aan haar denken en wensen Henk en zijn kinderen en kleinkinderen nog veel sterkte toe. D.R.

ANWB winkel weer terug in Oss

De ANWB, die tot begin 2013, samen met de VVV een winkel had aan de Spoorlaan, tegen- over het station, is na ruim 1,5 jaar afwezigheid op 10 sep- tember tot tevredenheid zeer vele Ossenaren, weer terugge- keerd in Oss.

De ANWB winkel is gevestigd in de voormalige drogisterij van Van der Doelen, midden op de Heuvel en is aanzienlijk gro- ter geworden. Direct na de openingshandeling, waarvoor al uren ervoor een rij van 40 meter lang stond, was er de dagen daarna een enorme toe- loop van kooplustige ANWB le- den, die afkwamen op de spe- ciale openingsaanbiedingen. De VVV heropende, al op 1 mei haar totaal vernieuwde winkel. (DR)

Column Prinsjesdag

Vol verwachting kijk je weer uit naar Prinsjes- dag. Gaan we wat nieuws horen over ons land en de mensen die er wonen, of blijft alles bij hetzelfde, de verandering zit dan in iets meer of iets minder van iets. Maar echte veranderingen zitten alleen maar in de hoedjes. Dus naast Prinsjesdag met pracht en praal hebben we ook hoedjesdag. Maar geef mij maar rokjesdag, de eerste op de 3e dinsdag van september, de tweede ergens in het voorjaar als de eerste warme zonnestralen de huid gaan verwarmen en de jonge dames het tijd vinden, hun dan nog bleke benen open en bloot aan de wereld te to- nen, omhult door een kort rokje en als het kan een naaldhak aan de voeten. Petjesdagen zijn er voor ons, als het regent of koud is maar ook als de zon schijnt. Nu hebben we wat dat laat- ste betreft dit voorjaar en nu dit najaar niets te klagen. Dus de pet op het hoofd als bescher- ming tegen de felle zon was vaak onderdeel van onze uitrusting.

Maar wat viel de miljoenennota weer tegen, er zou heel wat aan de natuur worden gedaan, maar daar was bitter weinig van te merken. Maar weten jullie, we doen het zelf maar. Met de vrijwilligers in Nederland zorgen we voor een mooi en afwisselend landschap. Als je de uren die daar mee gemoeid zijn, gaat kapitalise- ren dan kom je op een bedrag van een paar mil- jard euro per jaar uit. Daar hoor je nooit wat over in de miljoenennota, al dat werk dat door vrijwilligers in dit land wordt verzet. In de na- tuur in de zorg, in het jongeren werk, in de jeugdzorg, bij de sportclubs, de oppas oma's en oppas opa's niet te vergeten. We worden vaak vergeten, maar gelukkig niet altijd, ja af en toe een lintje of een oogappel en dat is het dan, maar vanuit de regering of vanuit de meeste partijen zijn de vrijwilligers zo gewoon gewor- den dat er geen aandacht meer aan gegeven hoeft te worden tijdens zo'n Prinsjesdag. Ze zijn er en dat is mooi, maar we moeten niet zeuren. Nu doen we dat ook niet maar af en toe wat meer aandacht voor het enorme belang van vrij- willigers in onze samenleving zou het kabinet sieren. Maar we gaan toch maar verder met ons werk, en dat doen we zonder morren als er maar koffie en een gevulde- of appelkoek is. En als het maar niet regent want dat is echt iets waarover we dan zeuren. Geniet nog even van het mooie najaar.

Beschouwer

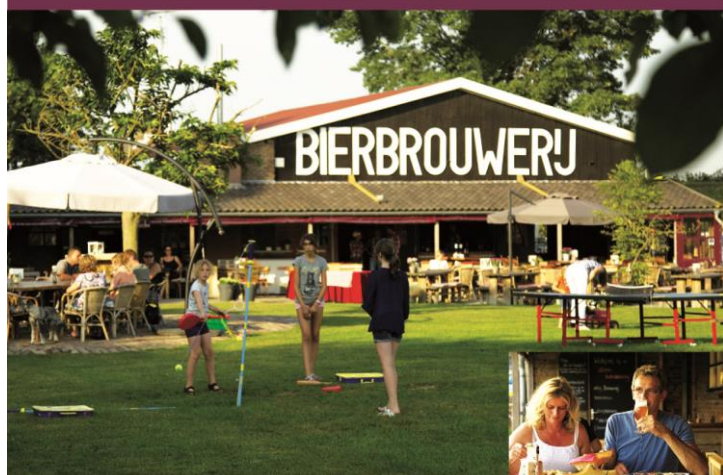

SINCE

1989

OIJENS BIER

Speciaalbierbrouwerij Oijen

LUNCH - DINER BIERPROEVERIJ ONTVANGST GROEPEN BBQ

SPECIAALBIERBROUWERIJ OIJEN EN BROUWER'S HAP & TAP
Oijense Bovendijk 61 - 5394 LA Oijen - Tel.: 0412-492217
info@speciaalbierbrouwerij.nl - www.speciaalbierbrouwerij.nl

Volg ons op Twitter en Facebook

Ruijs TUINTECHNIEK

Beregeningsinstallaties
www.regenopafroep.nl

Houtversnipperservice
www.houtversnipperservice.nl

RUIJS TuinTechniek
M 06-51286021

landwinkel®
Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss,
net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

Bezoek het bijenteeltmuseum/imkerij en stap in de wereld van de honingbij. Tevens verkoop van honing en andere bijenproducten en imkermaterialen.

**Voor rondleidingen, workshops & imkeropleidingen:
Imkerij Ecopoll, Leiweg 5c Geffen, 06-20431610
Openingstijden: vrijdag en zaterdag van
11.00 tot 16.00 uur of op afspraak**

Bijenteeltmuseum - Imkerij

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2014

Oktober

Zaterdag 4, vrijdag 10, woensdag 15, vrijdag 24

November

Zaterdag 1, vrijdag 7, woensdag 12, vrijdag 21, Zaterdag 28

December

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar werkgroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@landschapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Mutaties Vrijwilligersgroep

Sinds de vorige opgave in de nieuwsbrief van juni kunnen we weer vijf nieuw vrijwilligers noteren.

Dat zijn Johan de Vree en Peter Verhaar van Visclub "De Brasse" uit Lith, die zich op onze werkdag op 27 juni in het natuurgebiedje "De Akkeren" in Lith aanmeldde, Jeroen de Vries (37) uit Oss, die al vanaf 16 april in onze tuinderij actief is en Luus Verheijen uit Oss, die haar eerste werkdag had op 20 augustus op de Erfdijk in Herpen. De laatste "nieuwe" vrijwilliger is Joke van Heeswijk (55) uit Oss. Joke is niet echt nieuw, want ze werkte al zo'n vijf jaar met ons mee in de periode eind 2003 tot begin 2009. Op vrijdag 12 september maakte ze haar rentree bij de visvijver aan de Waatselaar in Berghem. We heten haar weer van harte welkom!

Afscheid moesten we nemen van Willem Posthumus (65) die in juli naar Vlissingen verhuisde en helaas ook van onze trouwe Gerard Smit (78) die op 18 juli overleed.

Het totaal aantal vrijwilligers bedraagt nu 98. Nog twee erbij dus en we hebben een feestje!! (DR)

Joke

Jeroen

Luus

Witte schapen in Groene vingers

Naast de gebruikelijke werklocaties zoals de Erfdijk, de Hamelspoel, de Eendenkooi en het Vorstengrafmonument, waren we de afgelopen maanden óók actief in enkele nieuwe werkgebieden.

Beweiding op alle grote graspercelen

Zoals in het natuurgebiedje "De Akkeren", nabij het sportcomplex in Lith. Daar werden op 27 juni met 21 vrijwilligers de wilgen rondom de grote visvijver en langs enkele paden geknot, werd houtopslag verwijderd (knippen en zagen), zwerfafval opgeruimd en met de bosmaaier maaiwerk gedaan. Vervolgens werkten we

op 25 juli - met 25 vrijwilligers - voor het eerst in de "Groene Vingers" twee en drie, respectievelijk aan de Frankenbeemdweg en de Spitsbergenweg in Oss-Noord. Daar werd aan de Frankenbeemdweg de opslag in de poel verwijderd. Die poel werd op 4 augustus door Loonbedrijf de Koornbeemd uitgegraven en op diepte gebracht. Aan de Spitsbergenweg werd de beplantingsstrook twee meter smaller gemaakt. Dit om het gebied klaar te maken voor de beweiding door schapen. Ook werden de verbrande resten opgeruimd van één van de wilgenmijten die we daar in januari opbouwden en die die door vandalen begin juli in brand was gestoken. Inmiddels heeft (hobby)-schapenhouder Jos van Gaal uit Maren-Kessel, die momenteel zo'n 250 vol-

wassen schapen en zo'n 500 lammeren bezit, al vele tientallen schapen uitgezet in de drie "Groene Vingers" en ook lopen er nu 20 Romanov schapen bij visvijver "De Waatselaar" in Berghem. Dat laatste gebiedje werd door onze vrijwilligers op 9 mei en 6 september al klaar gemaakt voor de beweiding. Als afronding van ons werk daar kaptten we er daarna op vrijdag 12 september nog flink

wat bomen en dunden de bossages rondom de schapenweide en de vijver flink uit. Het is de bedoeling om op al onze 11 grote graspercelen, zoals bijvoorbeeld ook in de Lange Del in Huisseling, schapen van Jos van Gaal in te zetten. (DR)

